

Законодавчі зміни у системі та новини Координаційного центру

Розташування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги

Утворено 100 нових центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги

Міністерство юстиції України прийняло рішення про утворення місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги. Відповідно до Закону України «Про безоплатну правову допомогу» вони забезпечуватимуть організацію надання БВПД соціально незахищеним громадянам у цивільних та адміністративних справах, а також потерпілим і свідкам у кримінальних провадженнях.

Місцеві центри утворені на всій території України і розпочнуть роботу з 1 липня 2015 року. У кожній області та місті Києві – від 3 до 7 місцевих центрів. Таким чином, кожен центр обслуговуватиме декілька районів та міст із загальним населенням в середньому від 300 до 500 тис. та найдовшою відстанню від місця проживання клієнта до центру понад 40 км.

Місцеві центри надаватимуть безоплатну вторинну правову допомогу громадянам, які належать до соціально вразливих категорій, перелік яких визначено

Законом України «Про безоплатну правову допомогу», зокрема:

- малозабезпечені особи;
- діти-сироти;
- діти, позбавлені батьківського піклування, безпритульні діти;
- діти, які можуть стати або стали жертвами насильства в сім'ї;
- особи, на яких поширюється дія Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту»;
- ветерани війни та особи, на яких поширюється дія Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (у тому числі **особи, що мають статус учасників АТО і мають найбільш гостру потребу в такій допомозі**);
- особи, які мають особливі заслуги та особливі трудові заслуги перед Батьківщиною;
- особи, які належать до числа жертв нацистських переслідувань та інші.

Центри виконуватимуть весь спектр функцій по роботі з клієнтами (концепція «front-office» або «відкрита вітрина»): **від прийому громадянина до призначення адвоката у справі**. У разі потреби співробітники центру надаватимуть допомогу для оформлення необхідних для прийому центром паперів. Ключовою функцією, яку виконуватимуть місцеві центри, має стати інтеграція з суб'єктами надання безоплатної первинної правової допомоги – органами місцевого самоврядування, спеціалізованими установами, громадськими організаціями, волонтерськими рухами – та постійна підтримка зв'язку «місцевий центр – суб'єкти надання безоплатної первинної правової допомоги», а також активне сприяння розвитку мережі таких суб'єктів на рівні територіальних громад. Так, у випадку якщо питання, з яким звернулася людина, не належить до повноважень центру, а натомість може

і повинне бути вирішене органом місцевого самоврядування, або ж певна громадська організація має додаткові ресурси для надання правової допомоги особі, такі ресурси будуть обов'язково залучені. Це дасть змогу забезпечити максимально комфортний для людини механізм вирішення питань, з якими вона звертається до місцевого центру. Значна увага в діяльності місцевих центрів приділятиметься розвитку правопросвітництва, донесенню до громадськості ідеї вирішення проблемних питань у правовий спосіб, досудового вирішення спорів тощо.

NB! Переглянути карту розташування місцевих центрів он-лайн можна на сайті Координаційного центру в розділі «Оперативна інформація».

Розпочато конкурс претендентів на посади директорів місцевих центрів безоплатної вторинної правової допомоги

Відповідно до Порядку проведення конкурсу претендентів на посади директорів місцевих центрів з надання БВПД конкурс проводиться з **13 березня по 30 квітня 2015 року**.

Оголошення про його проведення, кваліфікаційні вимоги до претендентів, форма он-лайн заявки для участі у конкурсі, а також інформація щодо кількості прийнятих заяв доступні на сайті www.legalaid-jobs.in.ua

Прийом заявок на участь в конкурсі прохав до 27 березня 2015 року включно.

Відібрані за результатами опрацювання заповнених і надісланих заявок претенденти будуть запрошені до столиці для проходження інтерв'ю, яке проводитиметься комісією, склад якої формуватиметься за пропозиціями відкритої громадської платформи розвитку української системи безоплатної правової допомоги. Громадська платформа розвитку української системи безоплатної правової допомоги є добровільною

ініціативою та формою співпраці громадських діячів та експертів у галузі прав людини, верховенства права, юстиції в кримінальній сфері в Україні.

Порядок проведення конкурсу претендентів на посади директорів місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги, розробленого у співпраці з українсько-канадським проектом «Доступна та якісна правова допомога в Україні», що реалізується Канадським бюро міжнародної освіти і фінансується Міністерством закордонних справ, торгівлі та розвитку Канади, обговорено з учасниками відкритої громадської платформи розвитку української системи безоплатної правової допомоги і затверджено Координаційним центром з надання правової допомоги.

Посилено захист прав людини шляхом доступу до безоплатної вторинної правової допомоги та підвищення якості її надання

11 березня Кабінет Міністрів України прийняв постанову «**Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо захисту прав людини шляхом спрощення доступу до безоплатної вторинної правової допомоги та підвищення якості її надання**», яким вносяться зміни до низки актів Уряду щодо захисту прав людини, які є системоутворюючими у сфері надання безоплатної правової допомоги.

Прийнята постанова враховує положення проекту Стратегії реформування судоустрою та судочинства, інших суміжних правових інститутів, розробленої Радою з питань судової реформи при Президентові України, приводить акти законодавства у відповідність до Закону України «Про безоплатну правову допомогу» у зв'язку з прийняттям нового Закону України «Про прокуратуру».

Рішення Уряду дасть змогу забезпечити ефективну реалізацію права людини

на отримання якісної безоплатної вторинної правової допомоги та спрямоване на вирішення таких основних проблем:

- ризик порушення принципу безперервності захисту у кримінальному провадженні;
- можливість участі у наданні безоплатної вторинної правової допомоги адвокатів, які мають дисциплінарні стягнення, щодо яких були скарги клієнтів, які не підвищують свою кваліфікацію, що несе ризики надання неякісної безоплатної правової допомоги;
- ризик надмірного навантаження на адвокатів та дисбалансу в розповіді справ між ними, що також може призводити до падіння якості послуги, яка надається;
- необхідність посилення інституційної спроможності до здійснення моніторингу доступності та якості безоплатної вторинної правової допомоги (представництва в суді), а також консультативно-методичної підтримки та сприяння розвитку мереж суб'єктів надання безоплатної первинної правової допомоги (юридичних консультацій) на рівні територіальних громад.

Прийнята постанова вносить зміни до **5-ти постанов Уряду:**

«Про затвердження Порядку і умов проведення конкурсу з відбору адвокатів, які залучаються до надання безоплатної вторинної правової допомоги» (від 28 грудня 2011 року № 1362), яка:

- визначає повноваження Координаційного центру з надання правової допомоги (далі – Координаційний центр) та регіональних центрів з надання БВПД (далі – регіональні центри) щодо організації та проведення конкурсу з відбору адвокатів (раніше частина таких повноважень належала територіальним органам Міністерства юстиції України); функціонування Єдиного реєстру

адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу (раніше Закон передбачав функціонування 54-х локальних реєстрів – з відомостями про адвокатів, які залучаються до надання безоплатної вторинної правової допомоги на постійній або тимчасовій основі); визначає підстави для проведення повторного конкурсу у разі порушення порядку проведення конкурсу або його окремих етапів, уточнює вимоги до претендентів, встановлює низку обмежень щодо використання засобів зв'язку, пристроїв зчитування, обробки та відтворення інформації, друкованих і рукописних матеріалів під час виконання претендентами тестових завдань, визначає тривалість виконання цих завдань, внесення претендентом виправлень до виконаного ним тестового завдання тощо;

«Про затвердження Порядку інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання осіб» (від 28 грудня 2011 року № 1363), яка:

- конкретизує вимоги та механізм інформування регіональних центрів про випадки затримання за підозрою у вчиненні злочину, затримання на підставі ухвали слідчого судді, суду про дозвіл на затримання з метою приводу, застосування адміністративного затримання чи адміністративного арешту або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Інформація про такі випадки затримання надаватиметься органами (посадовими особами) уповноваженими здійснювати адміністративне затримання; органами досудового розслідування; слідчими, прокурорами, службовими особами, відповідальними за перебування затриманих, іншими вповноваженими службовими особами; а також безпосередньо затриманими особами, особами

до яких застосовано адміністративний арешт або обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, близькими родичами та членами їхніх сімей, перелік яких визначено у Порядку відповідно до положень Кримінального процесуального кодексу України;

«Про затвердження Порядку і умов укладення контрактів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на постійній основі, та договорів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на тимчасовій основі» (від 11 січня 2012 року № 8), яка:

- встановлює додаткові умови укладення з адвокатами відповідних контрактів (договорів), а саме: обґрунтована необхідність залучення адвоката для надання безоплатної вторинної правової допомоги на постійній основі з урахуванням потреб відповідної адміністративно-територіальної одиниці, забезпечення доступу осіб до безоплатної вторинної правової допомоги та постійного підвищення якості її надання; відсутність дисциплінарних стягнень в адвоката протягом року; участь адвоката у заходах з підвищення кваліфікації адвокатів, організованих протягом поточного або попереднього бюджетного періоду Координаційним центром або регіональним центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги (крім адвокатів, з якими контракт укладається вперше); відсутність обґрунтованих скарг на дії адвоката, що надійшли до регіонального центру і розглянуті ним у межах компетенції протягом року (крім адвокатів, з якими контракт укладається вперше). Крім того, передбачається, що контракт (договір) укладається з адвокатом на визначений строк протягом бюджетного періоду, а в частині оплати послуг та відшкодування витрат – до завершення

виконання доручень, виданих на підставі цього контракту (договору), проведення повного розрахунку (оплати). Також змінами до зазначеної постанови передбачено викладення у новій редакції примірних контракту та договору форм з адвокатом, який надає безоплатну вторинну правову допомогу. В оновлених формах контракту та договору враховано кращу практику організації надання безоплатної вторинної правової допомоги, зокрема встановлено максимальну кількість доручень, що може бути надана одному адвокату, з метою покращення бюджетного планування встановлено строк подання адвокатом до регіонального центру документів, необхідних для отримання винагороди, уточнено обов'язки та відповідальність обох сторін контракту (договору), підстави для припинення дії контракту (договору) тощо;

«Про утворення Координаційного центру з надання правової допомоги та ліквідацію Центру правової реформи і законопроектних робіт при Міністерстві юстиції» (від 6 червня 2012 року № 504), яка:

- передбачає зміни до затвердженого цією постановою Положення про Координаційний центр з надання правової допомоги зумовлені прагненням до забезпечення відкритості і прозорості системи БВПД. З цією метою уточнено раніше визначені та зафіксовано такі, що реалізувалися на підставі інших актів законодавства, повноваження Координаційного центру, вимоги до претендентів на посади у системі безоплатної вторинної правової допомоги або обов'язки встановити такі вимоги, повноваження щодо регламентації діяльності центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги, їх структурних підрозділів та працівників тощо;

«Питання оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу» (від 17 вересня 2014 року № 465):

- у зв'язку з положеннями Закону, що передбачають надання безоплатної вторинної правової допомоги особам засудженим до покарання у вигляді позбавлення волі, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців або обмеження волі, та необхідністю адвокатів перебувати до таких осіб, змінами до цієї постанови конкретизується механізм відшкодування витрат адвокатів у разі відрядження за межі регіону (добові, витрати, пов'язані з найманням житлового приміщення) з метою побачення з клієнтом, ознайомлення з матеріалами справи, опитування осіб, участі у судовому засіданні, а також у разі зміни підсудності кримінального провадження чи підслідності кримінального правопорушення, зміни місця тримання під вартою підозрюваного, обвинуваченого чи відбування покарання засудженої особи, якій адвокат надає правову допомогу. Крім того, з метою посилення бюджетної дисципліни і покращення бюджетного планування змінами до цієї постанови передбачено запровадження коефіцієнта вчасності звітування (Кзвіт), що застосовуватиметься при кожному розрахунку розміру винагороди адвоката і значення якого коливатиметься від 1 (вчасно подані адвокатом документи) до 0 (документи подані адвокатом у строк понад 120 днів після виконання доручення чи завершення стадії провадження). З іншого боку, скасовано понижуючі коефіцієнти для випадків розгляду угоди про примирення між потерпілим і підозрюваним чи обвинуваченим та розгляду угоди між прокурором і підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості у кримінальних провадженнях на стадії суду першої інстанції.